

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus VII. Argumentum. Rector beneficii Patronalis, an possit repudiare legatum factum favore ejusdem beneficii absque consensu Patroni, & an fundans Cappellaniam assignando pro ejus dote certa bona, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

cilii in *Murana Erektionis Canoniciatum* 12. Decembris 1711. ita demandata à Testatore erektionem Canoniciatus hic converti, & erigi non potest ab Ordinario in Beneficium simplex. & ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii in *Placentina Commutationis voluntatis*, ubi cum quidam Julius de Onedo mandasset erektionem Præbendæ, Canonicius in Ecclesia Cathedrali, reservato Jurepatronatus favore eorum de Rubeis, & Capitulum nollet illum acceptare, stante tenuitate reddituum pro distributionibus assignatorum licet essent aliis redditus de hæreditate dicti Testatoris, quibus suppleri poterat hujusmodi tenuitati, Patroni supplicarunt, ut loco dictæ Præbendæ Canonicius erigeretur Beneficium simplex titulo Abbatia. Quare proposito dubio. *An loco dictæ Præbendæ Canonicius sit erigendum Beneficium simplex cum titulo Abbatia, & cum iisdem oneribus, & reservatione Jurispatronatus ad formam Testamenti, seu potius, & locus augmento dicti capitalis librarum 7000. juxta votum Episcopi pro erektione Canonicius, vel in Ecclesia Cathedrali, vel in Collegiata. S. Antonini in casu &c.* Sacra Congregatio 18. Februarii 1702. respondit negativè ad primam partem. Ad secundam verò faciendam esse Erektionem Canonicius primo loco in Cathedrali, & renuente Capitulo in Collegiata, juxta votum Episcopi.

ARGUMENTUM.

Rektor Beneficii Patronalis an possit repudiare Legatum factum favore ejusdem Beneficii absque consensu Patroni? Et an fundans Cappellaniam assignando pro ejus dote certa Bona sub certo modo, hoc non servato, possit ejusdem Cappellaniæ foundationem revocare.

SUMMARIUM.

- 1 Rektor Beneficii potest repudiare Legatum, quando est perniciosum, secus quando est utile Beneficio.
- 2 Repudiatio Legati utilis Cappellaniæ

sine Beneficio facta absque consensu Patroni est nulla.

- 3 Episcopus attentæ repudiatione Legati in augmentum Cappellaniæ demandati, facta à Cappellano, non potest ex eodem Legato erigere novam Cappellaniam, sed dictum Legatum cedere debet in augmentum Cappellaniæ, vix fuit relictum.
- 4 Non servato modo, quo demandata fuit fundatio, aut dotatio Cappellaniæ, an hæc resolvatur, & revocari possit. Vide num. 14. 15. & 16.
- 5 Donatio facta intuitu ingressus in Religionem, si ingressus non sequatur, resolvitur, & revocari potest.
- 6 Legatum factum uni Ecclesie causa sepulture, si sepultura eligatur in alia Ecclesia, videtur ademptum à priori Ecclesia.
- 7 Parochia amovibilis potest erigi ab Ordinario in titulum perpetuum, etiam sine consensu illius, cui fuit mota lis, super pertinentia Jurispatronatus, sed intellige, ut ibi.
- 8 Testator an possit revocare Testamentum, quoad relicta pro dote favore Cause Piæ? Vide ibi, & num. 18. remissivè.
- 9 Fundator Cappellaniæ cum reservatione Jurispatronatus non potest revocare hujus foundationem, & quare? Vide ibi, Amplia ut num. 10. & 11.
- 12 Ut fundatio, & dotatio Cappellaniæ sit irrevocabilis non est necessarius consensus Ordinarii.
- 13 Fundatio, & dotatio Cappellaniæ distinguuntur in tres species, & quæ sint vide ibi, & num. 14. & 15.
- 17 Ex sola loci mutatione, an Fundator Monasterii, aut Beneficii possit revocare Foundationem.
- 19 Constituto de voluntate fundandi Monasterium, & de acceptance Religionis fundatio revocari non potest, sed est adimplenda, juxta plantam præscriptam, etiamsi ex justa causa sequi non possit in loco designato, & num. 20. & 21. & 30. & 32. limita, ut num. 22. amplia ut num. 24. & 25.
- 23 Largitiones concernentes factum in posterum adimplendum censentur mortales.

26 Quod Fundator censerit translationi
 Foundationis Monasterii de uno loco
 ad alium, ex quibus probetur, &
 presumatur; & num. 27. 28. & 29.
 & 31.

C A S U S VII.

Quaedam Mulier per publicum Instru-
 mentum juramento firmatum illud
 non revocandi fundavit Cappel-
 laniam perpetuam cum reservatione Ju-
 rispatronatus pro se, suisque descenden-
 tibus, assignata congrua dote, & refer-
 vato Ordinarii assensu, & nominavit in-
 primum Cappellanum Titium presentem,
 & una cum Notario pro Interesse habentibus
 acceptantem, & præ cæteris ita in
 eodem Instrumento disposuit: *Con patto,*
che volendo qualsivoglia Persona aggiun-
gere qualsivoglia somma di danaro in augu-
mento di detta Cappellania, in tal caso
debba seguire tutto col consenso non solo del
Restore pro tempore, ma dei Padroni: De-
 inde quidem pius Testator injunxit pro-
 prio heredi, ut uniret, & incorporaret
 ducata sexcentum præfatæ Cappellaniæ
 cum onere trium Missarum qualibet heb-
 domada; Titius autem Rector, & Cap-
 pellanus per publicum Instrumentum suum
 consensum unioni, & incorporationi dicti
 Legati suæ Cappellaniæ denegavit, & suc-
 cessivè prædictus hæres ex causa dicti dis-
 sensus instet coram Episcopo pro erectio-
 ne cum dictis ducatis sexcentum distin-
 ctæ, & separatæ Cappellaniæ, & cum
 reservatione Jurispatronatus sibi, suisque
 heredibus, & successoribus, ac decretum
 Instantiæ conforme obtinuit. Habita no-
 titia à Muliere fundatrice dictæ Cappel-
 lanæ de hujusmodi repudiatione Legati
 facta à Cappellano statim revocavit fun-
 dationem ejusdem Cappellaniæ, ac Cap-
 pellanum privavit omnibus Bonis in dotem
 assignatis. Hinc duo quærentur.

Primum est: An decretum Episcopi sub-
stineatur, seu potius summa ducatorum
sexcentum relictorum à dicto pio Testato-
re cedere debeat in augmentum demanda-
ta Cappellania à præfata Muliere.

Secundum: An fundatrix Cappellaniæ
poterat in totum revocare foundationem
ejusdem Cappellaniæ?

Quoad primum dubium, quod sub con-
 simili præmissa facti specie disputatum fuit
 in Sacra Congregatione Concilii in una
 Crotonen. Cappellaniæ, studens apud R.P.D.
 Ansidæum Dignissimum ejusdem Sacræ
 Congregationis Secretarium, meum ape-
 riendo vorum, negativè quoad primam,
 & affirmativè, quoad secundam partem,
 respondendum sentiebam. Decretum nam-
 que Episcopi fundatur in dissensu, & re-
 pudiatione facta per Cappellanum Legati
 ducat. 600. relict. à dicto pio Testatore,
 & aggregandi in augmentum Cappella-
 niæ demandatæ à fundatrice, quæ quidem
 repudiatio est omnino insubsistens, tum
 quia licet Rector Beneficii, seu Cappel-
 lanus repudiare possit Legatum, quando
 hoc est inutile, & perniciosum Beneficio,
 & Cappellaniæ, tamen quando est utile,
 illud repudiare non valet juxta *Barbosam*
de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 95.
num. 54. Amos. de Causis Pii lib. 1. cap. 12.
nu. 46. Valeron. de transact. tit. 4. quest. 1.
num. 17. tum quia fuit facta à Cappel-
 lano absque consensu Patronorum omnino
 requisito tam ex lege foundationis deman-
 dantis argumentum dotis Cappellaniæ fie-
 ri debere non solum de consensu Recto-
 ris, sed etiam compatronorum; tam de

2 Jure, juxta quod repudiatio Legati utilis
 Cappellaniæ facta absque consensu Patro-
 ni non tenet, itaut ipse Patronus potest
 instare, ut Legatum deveniat ad Eccle-
 siam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. art. 9.*
quest. 2. num. 22. Tum denique, quia est
 simulata, & collusiva, ut sic ex eodem
 Legato erigeretur novum Beneficium, &
 Juspatronatus reservaretur pro heredibus
 secundi Benefactoris in supplantationem
 Cappellaniæ, & Patronorum.

3 Unde non poterat Episcopus attento so-
 lum hoc dissensu Cappellani, & vigore
 hujus irrationabilis repudiationis decerne-
 re licitum esse heredi dicti Testatoris sepa-
 ratam Cappellaniam perpetuo fundare
 cum dote dictorum ducatorum 600. & sic
 commutare ultimam voluntatem Testatoris
 demandantis heredi solutionem sæpediti
 Legati in augmentum Cappellaniæ fun-
 data à præfata fundatrice nulla subsistente
 causa, & in ejusdem Cappellaniæ præju-
 dicium, non citatis nec fundatrice, nec
 Patronis Interesse habentibus, juxta *Amo-*
baz.

baz. de Causis Pils lib. 1. cap. 14. num. 13. & 16. Ubert. de citat. cap. 15. num. 129. Sed hoc Legatum cedere debet in augmentum præfate Cappellanæ, juxta voluntatem Benefactoris, quæ omnino servanda venit ad *Text. in cap. Ultima voluntas 13. quæst. 2.* & ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilij in dicta *Grotonen. Cappellanæ 30. Januarii 1717.*

4 Quoad verò secundum dubium, quod hic mihi examinandum proposui, respondendum videtur, Mulierem fundatricem præfate Cappellanæ potuisse revocare in totum illius fundationem; dum fundatio ejusdem Cappellanæ non fuit simplex, & pura, sed modalis, fuit namque concepta, & demandata sub reservatione consensus Ordinarij, ac sub obligatione acceptandi augmentum dotis Cappellanæ cum consensu Patronorum, quando aliquis Benefactor vellet dotem augere; unde cum non fuerit adimpletus hujusmodi modus; quoniam non intervenit consensus Ordinarij, nec fuit acceptatum augmentum dotis in ducatis 600. de consensu Patronorum, immo fuit illud positivè, & irrationabiliter rejectum à Cappellano, videtur resoluta remansisse præfata fundatio Cappellanæ, & potuisse fundatrix in totum illam revocare ad *Text. in Leg. 1. Cod. de Donat. qua sub mod. Leg. final. Cod. de revocat. Donat. Bald. conf. 250. sub numer. 1. lib. 3. Surd. conf. 369. numer. 26. lib. 3. Rota decis. 203. num. 1. par. 6. Rec.*

Neque videtur esse inusitatum, & quid novum, stante legitima causa, & mutatis circumstantijs revocare, resolvere, & mutare dispositiones; Sic donatio facta ab aliquo intuitu, & contemplatione Ingressus in Religionem, si ingressus hujusmodi non sequatur, resolvitur, & revocari potest. *Card. de Luc. de Donat. disc. 16. num. 12. Rota decis. 586. num. 2. part. 5. Recent. & decis. 581. coram Buratt.* Legatum factum uni Ecclesiæ causa sepulture, si deinde in alia Ecclesia sepultura eligatur, videtur ademptum à priori Ecclesia *Abb. in cap. In nostra de Sepultur. num. 4. Marant. respons. 9. par. 1. num. 59.*

7 Parochia in primæva sui erectione amovibilis potest mutari, & erigi ab Ordinario in titulum perpetuum juxta dispositionem *Text. in cap. unic. ibique Gloss. verb. Per-*

Pars I.

petui de Cappell. Monach. in 6. & Sacri Conc. Trident. sess. 7. de Reformat. cap. 7. Etiam sine consensu illius, cui fuit moralis super pertinentia Jurispatronatus, quando ipse succubuit in Judicio, & litem deseruit, secus si in Judicio non succumberet, & constaret eum esse verum Patronum dictæ Parochiæ amovibilis, tunc enim hæc erigi non potest ab Ordinario in titulum perpetuum absque illius consensu juxta dispositionem præsentis Canonis, & docet *Rota in Toletana Decimarum de Capilla, quoad Parochos 3. Julij 1702. §. Quo enim, & §. Quo verò, & 12. Martij 1703. §. Finali coram Eminentissimo Scotto.* Insuper Testator potest revocare Testamentum, quoad relicta pro dote, favore Causæ Piæ, *Castrens. consil. 327. num. 1. lib. 1. Gratian. discept. 605. n. 12. Card. de Luca de Legat. disc. 54. num. 3.* Ergo etiam fundatrix præfata non servato modo, sub quo demandavit erigi Cappellaniam, nimirum non intervenio consensu Ordinarij, & rejecto augmento dotis per Cappellanum ab eadem fundatrice exoptato de consensu Patronorum, casu quo aliquis vellet dotem augere, potuit Cappellaniam revocare, & resolvere, ac Bona data in dotem reassumere. Ratio est, quia non servato modo, sub quo fuit demandata Erectio Cappellanæ, dicitur deficere voluntas fundatricis; qua voluntate deficiente non debet Ecclesia, aut pia causa prætere Bona in dotem data præter fundantis, & dotantis voluntatem, cujus defectum favor piæ causæ non supplet, *Card. de Luca de Donat. disc. 12. num. 4. & dixi superius Can. III. Caf. VIII. num. 14. §. Nec obstat.*

9 His tamen non obstantibus verius de Jure censeo fundatricem præfata non potuisse revocare fundationem memoratæ Cappellanæ; siquidem vigore hujusmodi fundationis, ac donationis inter vivos Bonorum pro dote Cappellanæ assignatorum cum reservatione Jurispatronatus favore descendentiæ, acquisitum fuit Jus non solum ipsi Cappellanæ, verum etiam descendentiæ reservatarijs ejusdem Jurispatronatus. Unde in eorum præjudicium non potuit fundatrix Cappellaniam revocare, & aliquid agere ad *Text. in Leg. Perfecta Cod. de Donat. qua sub. m. Decian. conf. 8. num. 4. & 16. Menoch.*

N n

conf.

conf. 91. numer. 17. Gratian. discept. 178. num. 16. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 68. & seq. Rota decis. 316. num. 28. par. 10. & decis. 518. num. 4. coram Merlin. & in Gallipolitana Associationis 3. Julii 1711. §. Neutiquam coram Reverendissimo Molines.

Maximè cum juraverit in Instrumento 10 foundationis, illam non revocari, quod juramentum reddit foundationem irrevocabilem, juxta Andreol. Controv. 292. nu. 6. & seqq. Cyriac. Controvers. 322. num. 32. Rota decis. 280. num. 1. part. 13. Recent. Et cum fundatio, & donatio Bonorum pro 11 dote Cappellanæ sit merè lucrative, & favorabilis, & fuerit acceptata, non solum à Deo, à quo acceptatur, statim ac aliquid Ecclesiæ, aut alteri piæ causæ donetur, verum etiam tam à Notario, quàm à Cappellano pro Cappellania stipulantibus, & acceptantibus, ex quo sequitur, eandem foundationem amplius revocari non posse, ut in casu acceptationis factæ à Deo docent Tiraquell. de Privileg. pia Cause, Privileg. 115. Card. de Luca de donat. disc. 74. Sperell. decis. 81. num. 17. & seq. & decis. 168. num. 42. Rota decis. 673. num. 4. par. 2. & decis. 81. num. 7. par. 5. & decis. 173. num. 3. par. 12. recent. Et in casu acceptationis factæ à Notario pro Cappellania, & alijs interesse habentibus, testantur Gratian. Discept. Forens. 247. numer. 3. & seq. & cap. 332. numer. 12. & sequent. Rota decis. 428. num. 2. & seq. par. 4. & decis. 270. num. 3. par. 5. & decis. 365. num. 5. par. 13. & alii apud Rotam in dicta Gallipolitana Associationis 3. Julii 1711. §. Certius, & §. Absque ulla coram Reverendissimo Molines.

Non obstat, quod fundatio, & dotatio hujusmodi Cappellanæ sit modalis, & conditionalis, nimirum demandata à fundatrice sub reservatione consensus Ordinarij, & sub obligatione acceptandi augmentum dotis de consensu Patronorum, quando quis veller dotem Cappellanæ augere, quæ conditio cum non fuerit adimpleta, dum consensus Ordinarij non intervenit, & augmentum dotis non fuit acceptatum, immo positivè rejectum à Cappellano, dicitur res adhuc integra, ac proinde licuisse præfatæ fundatrici variare, & Cappellaniam revocare. Quo-

niam in primis, quod attinet ad consensum Ordinarij, iste licet requiratur ad 12 reddendam reservationem Jurispatronatus irrevocabilem, cum ab ea recedi possit, antequam superveniat consensus Ordinarij, tamen ut fundatio, & dotatio Cappellanæ facta inter vivos sit irrevocabilis, non est necessarius consensus Ordinarij, cum statim ac bona donantur ad effectum erigendi, & fundandi Cappellaniam, sive Beneficium hoc acquirit Jus irrevocabile, & fundans, sive dotans Cappellaniam, non solum non potest amplius resilire à dotatione, sed ulterius cogi valet ab Ordinario ad illius effectuatum juxta Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. quest. 4. art. 4. Rota in dicta Gallipolitana Associationis §. finali.

Deinde pro remotione objecti, tres di- 13 stinguo species foundationis, sive dotationis Cappellanæ, aut Beneficii; Alia enim est fundatio, sive dotatio pura, & simplex nullum continens modum, & conditionem; & tunc per quamcumque mutationem, & variationem Cappellanæ non resolvitur, nec revocatur ejus fundatio, & dotatio, nec bona data in dotem redeunt ad fundantem, & dotantem, sed remanent sub dispositione Summi Pontificis, quia taliter fundans, aut dotans Cappellaniam, censetur habere pro causa finali solum favorem Animæ, & pietatem, qui favor, & pietas, cum non cesset propter mutationem, & variationem circumstantiarum Cappellanæ, nec cessare debet hujus fundatio, & dotatio ad Text. in §. Si quis in nomine magni Dei, & §. Si quis unum Sanctorum de Ecclesiast. tit. collat. 9. Fagnan. in cap. Relatum num. 37. ne Cler. vel Monach. Marant. respons. 9. num. 68. & seq. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. num. 85. Card. de Luca de Regul. disc. 35. num. 8. Carol. Anton. de Luca ad Gratian. cap. 358. num. 9.

Alia est modalis continens modum, aut 14 conditionem purè, & simpliciter absque pacto resolutivo in casu non adimplementi; & tunc non adimpleto modo, & conditione, quibus fundatio, aut dotatio Cappellanæ fuit concepta, non proinde hæc resolvitur, & revocari potest à fundante, ea ratione, quia cum Cappellania sit culpæ incapax, utpote existens sub ad-

m ini.

- ministracione Cappellani, aut alterius non potest istius culpa, vel negligentia ei præjudicare, sed est locus actioni ad adimplementum juxta *Textum expressum in cap. Verum de condit. app. ibique Gloss. verb. Conditione, Abb. num. 1. & 3. Alex. ne Novo num. 1. 15. & 20. Barbof. num. 1. & 7. Marant. respons. 9. num. 23. pag. 69. Menoch. præsumpt. 175. num. 13. & seq. Card. de Luca de donat. disc. 15. numer. 8. Rota decis. 7. num. 12. coram Buratt. & decis. 370. num. final. coram Rojas.*
- 15 Alia est modalis continens modum, & conditionem cum pacto resolutive in casu non adimplementi quomodocumque, & ex quacumque causa hoc proveniat, ita ut modus, aut conditio sit causa finalis; & tunc non adimpleto modo, aut conditione resolvitur fundatio, & dotatio Cappellaniæ, quia cum causa finalis sit origo, & principium, à quo omnia reguntur, hac una deficiente deficit, & cessat omnis dispositio, & voluntas fundantis, qui sub illo modo, & conditione, & non aliàs voluit fundare, & dotare Cappellaniam, & Ecclesiam, quæ est justitiæ cultrix, non permittit sibi appropriare Bona præter voluntatem concedentis juxta *Card. de Luca de Donat. disc. 12. num. 2. & seqq. Rota decis. 970. num. 8. coram Emerix Jun. & decis. 365. num. 18. par. 16. & decis. 270. num. 22. apud Thesaur.*
- 16 Posita hac distinctione; fundatio, & dotatio prædictæ Cappellaniæ est secundæ speciei, videlicet modalis absque pacto resolutive in casu non implementi; unde non interventu consensu Ordinarij, nec acceptato augmento dotis, quibus fuit demandata fundatio, & dotatio Cappellaniæ, non proinde fundatrix potuit eandem Cappellaniam revocare, & resolvere, sed solum debebat instare, ut adimpleretur modus præscriptus videlicet, ut interveniret idem consensus, & acceptaretur dictum augmentum dotis de consensu Patronorum juxta auctoritates superius relatas *numer. 14.*
- 17 Ratio est, quia consensus Ordinarij, & augmentum dotis non fuit causa finalis fundandi Cappellaniam; eodem modo, quo demandata ab aliquo fundacione Monasterij, Beneficij, aut Ecclesiæ in

loco A, E. G. & assignatis pro ejus dote certis Bonis, ex sola loci mutatione superventa ex justa, & rationabili causa, fundator non eximitur ab obligatione fundandi Monasterium, Beneficium, aut Ecclesiam, nec potest fundacionem revocare, & rescindere, quando destinatio loci non est causa finalis, & non fuit explicata cum clausulis, & pactis resolutivis, ut novissimè decisum fuit à Sacra Rota in *Colonien. fundacionis Monasterij 11. Januarii 1717. coram R. P. D. Foscaro inferius legen. num. 18.*

Nec advertatur, quod superius in contrarium addebatur, videlicet Pias dispositiones multoties subjacere mutationibus, & revocationibus; siquidem hoc procedit, quando cessat causa finalis, aut non adimpletur modus appositus cum pacto resolutive in casu non adimplementi; secus quando durat causa finalis, & non fuit appositus modus cum pacto resolutive in casu non adimplementi. Quod autem Testator possit revocare Testamentum, quoad causas pias, seu quoad relicta favore causæ piæ non est absolute verum, sed procedendum est cum ea distinctione, quam superius insinuavi *Can. III. Caf. VIII. numer. 37. ibi viden.*

R. P. D.

F O S C A R O

Colonien. Fundationis
Monasterij.

Lunæ 11. Januarii 1717.

Fundatio Monasterij ad usum Ordinis Cisterciensis juxta strictiorem S. Patris Benedicti Regulam exoptata à Reverendissimo Daemen Canonico Ecclesiæ Metropolitanæ Colonien., & Archiepiscopo Adrianopolitano, atque etiam acceptata à Superioribus Religionis, & à Monachis Abbatia Aureæ Vallis, unde nova Colonia ducenda erat, & cui tanquam filiale futuris temporibus, do-

N n 2

nec

nec in ea vigisset prioris instituti observantia, subesse debebat Monasterium de novo erigendum, pro qua idem Reverendissimus Archiepiscopus Omnipotenti Deo, ac Beatissimæ Virgini obtulit, dicavit, & consecravat quanda in Rheni Fluminis Insulam propè Dusseldorpiam Luricensem nuncupatam, atque insuper ultra obligationem construendi Edificia, & subministrandi suppellectilia tradere promisit Capitale Imperialium 5000. implicandum pro sustentatione Monachorum, quamvis pro his, quæ pendere videbantur à voluntate Partium libenter fuisset executioni jam demandata, cum ex parte Abbatis transmissi fuerint ad Insulam Religiosi, qui ibidem exoptatum introducerent institutum, & ex parte Archiepiscopi congregata extiterint materialia necessaria ad constructionem Ecclesiæ, & Monasterij perficiendam ad formam Plantæ ab eodem Archiepiscopo evulgatæ, quini- mō aucto deinde ad ejus instantiam Monachorum numero, adaucta quoque fuit quantitas Capitalis usque ad Imperialia duodecim millia, quorum novem millia circiter implicanda forent de consensu Monachorum in bonis stabilibus, cum obligatione solvendi fructus pro residu- alibus, donec, & quousque etiam de his congruum perficeretur investimentum.

Adhuc tamen ad perfectionem, & stabilitatem perducere non valuit, nam ex inopportunitate loci crebris, & quidem insuperabilibus renascentibus incommodis, & molestijs, præsertim illis procedentibus ex impetu fluminis, quandoque exundantis, totamque Insulam invadentis admodum difficilis nedum, sed impossibilis in ea reddebatur observantia regularis, & Monachorum permanentia. Unde his agnitis difficultatibus excogitatus, & pertractatus fuit modus eandem fundationem transferendi ad aptiorem locum; cumque præcæteris arrisisset Dusseltahl, seu Vallis Dusselana tribus ab Urbe Dusseldorpiensi quadrantibus distita, conatus omnes, tum Archiepiscopi, tum Monachorum unice steterunt in reportanda à Serenissimo Electore Palatino ejusdem Vallis concessione, qua tandem plures post tractatus obten-

ta, & postquam Archiepiscopus illam indefinenter concupiverat, & probaverat ad effectum itidem transferendi Monasterij fundationem, pro qua etiam non modicam in computum dictorum Imperialium 12. millia implicaverat quantitatem in bonis stabilibus ad Monachorum commodum postea dimissis, dum ad terminos præcedentium conventionum cum Monachis, ac Serenissimo Electore initarum expectabatur cæterarum promissionum adimplementum, idem Reverendissimus Archiepiscopus in sua voluntate parum constans, nedum adimplere detrectavit ea, quæ pro fundationis perfectione agenda supererant, sed insuper propria autoritate, & de facto Monachos spoliavit possessione Villarum ab Ipso pro illorum alimonia, & sustentatione in computum promissi Capitalis præcedenter assignatorum. Quare contestato Judicio coram Reverendissimo Sedis Apostolicæ Nuncio ad tractum Rheni, prolata tandem fuit sententia definitiva, qua mediante dictus Reverendissimus Archiepiscopus condemnatus remansit ad præstationem Imperialium 12. millia, una cum interesse à die moræ, necnon ad ædificationem Monasterij in Valle Dusselana, juxta Schema, seu Plantam in actis exhibitam, & demum ad refectorem expensarum; indeque devoluta causa ad nostrum Auditorium super Dubio prius de more subscripto, & in hodierna audientia proposito, scilicet: *An, & in quo loco, & quale Monasterium R. P. D. Daemen fundare teneretur, & quo respectivè subministrare deberet*: Domini responderunt: *Monasterium esse fundandum, & respectivè esse subministrandas pecunias in presenti decisione exprimendas, juxta tenorem sententia prolata à Reverendissimo Nuncio.*

Pro eo enim, quod respicit Monasterij fundationem in genere ab Archiepiscopo perficiendam, nulla se obtulit apud Dominos difficultas, cum in hac parte clara nimis, & incontrovertibilis apparuisset ejusdem Archiepiscopi voluntas ducendi ad Luricensem Insulam ex Abbatia Auræ Vallis Coloniam, ibique construendi, & fundandi Monasterium, ubi strictiores Divi Benedicti regulæ obser-

varentur, ut plenissime devincebatur, tum ex primæ ipsius Insulæ donatione ad hunc præcisum effectum exposita, tum ex delineatione, ac transmissione Plantæ, juxta quam explenda erat Ecclesiæ, & Monasterij constructio, tum ex cura, & diligentia congerendi materialia ad eandem constructionem perficiendam necessaria; tum denique cæteris omiſſis ab explicita ejus promissione pandita in responsione ad secundam positionem, nedum perficiendi necessaria ædificia, sed etiam subministrandi suppellectilia, necnon capitale Imperialium 5000. deinde scilicet sub die 6. Februarij 1705. post excreſcentiam Monachorum ab illo procuratam, adauctum ad Imperialium 12. millia de consensu Monachorum ad eorum perpetuam sustentationem investienda. Unde eadem præmissa adeo constanti, & deliberata Archiepiscopi voluntate perficiendi proprijs sumptibus controversam foundationem, superventaque acceptatione Religionis, certissima inde emergit obligatio adimplendi mediante subministrazione illarum rerum, & pecuniarum, quas Ipse pro eodem effectu tradere promisit, *Surd. consil. 450. num. 4. & 32. Rot. in Recent. decis. 448. num. 1. par. 14. decis. 472. nu. 41. par. 19. in Romana seu Montis Falisci bonorum 5. Maii 1700. S. Validitas coram Reverendissimo Domino meo Decano, & in Romana redditionis rationis 26. Martii 1703. S. Inconcussum, coram bo. mem. Casfarello.*

19 Indequè etiam consecutivè descendit obligatio fundandi Monasterium in Valle Duffellana, non obstante, quod Archiepiscopus illam ab initio exposuisset pro Monasterio erigendo in Insula Luricensi, nam cum perventis ibidem Monachis ab Abbazia Auræ Vallis transmissis, compertum fuerit, ex Rheni inundationibus aggeres quoscumque contra vim, & impetum excreſcentis fluminis semper infirmos de facili superantibus, totamque Insulam sæpe obruentibus, putrescere commestibilia, excitari Nebulas, & vapores adeo perniciosos, ut plerumque graves insurgant morbi, noa sine Vitæ discrimine ob impossibilitatem opportunè advocandi Medicos,

excipiendi pharmaca è proximis municipijs, aliaque etiam innumera oriri incommoda, quæ Insulam inhabitabilem reddunt, ac periculis plenam, præsertim quando Fluvius in glaciem erumperet, quia tunc omnia Insulæ munimina, atque etiam arbores, ipsaque Ædificia subsunt eradicationis, & destructionis periculo, ut prætermiſſis exemplis antiquioribus præcisè contigit anno proximè elapſo, quo ex eadem eruptione eradicatis, & subverſis sepibus, arboribus, longoque 50. pedum pariete ipsamet Monachorum Domus aquarum icibus læcessita, exempta non fuit à periculo subversionis, pro ut de his omnibus incommodis, & periculis latius deposuerunt Testes pro parte Religionis examinati.

21 De plano consequitur, foundationem transferri potuisse ad aptiorem locum, ubi Religiosi commodè valerent subsistere, ac ubi plenarium sortiretur effectum pii Donatoris intentio ad incrementum Divini Cultus, & ad majorem regularis observantiæ propagationem directa, *ut est Text. in cap. Nos quidem, versic. Seu si ibi non potest de Testam. & firmant Innoc. ibidem nam. 1. versic. Per Testatorem, Fagnan. numer. 13. & seqq. Rocc. de Curt. de Jurepatr. verb. Construxit num. 18. Amostaz. de Causis Pii lib. 1. cap. 14. sub numer. 33. Emanuel Rodriq. quest. Regular. 125. art. 10. tom. 2. Tondur. quest. benefical. par. 1. cap. 83. num. 5. & sequent. & cap. 84. num. 8. & sequent. Frances. de Eccles. Cathedr. cap. 10. nu. 10. Rota part. 1. divers. decis. 550. numer. 4. absque eo quod Archiepiscopi obligationes, & promissiones resolutæ ceteri valeant ex quo fundatio expleta non sit in Insula Luricensi juxta illius primum desiderium; Quia cum ejusdem Vota respectum principaliter habuissent ad foundationem in genere pro qua Omnipotenti Deo, & Deiparæ Virgini primam expleverat donationem, ut arguunt Fagnan. cap. Relatum num. 27. tit. ne Clerici, vel Monachi. Aymo cons. 243. num. 2. Tondur. cit. cap. 83. num. 5. Card. de Luca de Donation. disc. 12. num. 2. Rota coram Seraphin. decis. 1149. num. 11. & sequent. Ipsaque donatio prætulisset Beneficium primario collatum in Abbaziam Auræ Vallis,*

lis, unde prodire debebant Religiosi destinandi ad novum Monasterium, quod insuper dicendum erat filiale ejusdem Abbatiae, nec de cetero Insula sterisset pro causa finali foundationis, neque designata fuisset conditionaliter, sive cum clausulis foundationis resolutionem denotantibus in casu quo Monasterium alibi construeretur, praecognita hinc ex superius enunciatis incommodis, & molestiis incongruentia, immo impossibilitate consequendi in Insula ejusdem Monasterii subsistentiam, adhuc Archiepiscopus obstrictus remanet ad ea, quae promittit pro fundatione, à cuius onere Fundator numquam eximitur ex sola loci mutatione superventa ex justa, & rationabili causa, nè Monachis continuis exponerentur incommodis, & periculis quae Religiosam quietem, & regularem observantiam perturbarent, ut firmant, *Moneta de Commutationibus ultim. volunt. cap. 4. num. 172. Murg. de Benefic. quest. 8. num. 22. Rot. in Recen. decis. 362. num. 4. & sequent. par. 4. tom. 2. decis. 705. num. 3. & per tot. eadem par. 4. tom. 3. & dec. 363. num. 6. par. 14.*

22. Nisi destinatio loci causam finalem involveret, aut nisi explicata fuisset cum clausulis, & pactis resolutionem praeferebantibus, cum his seclusis circumstantiis, ducto etiam argumento ab intentione Donantis, semper prevalere debeat favor Piae Causae, ut distinguendo tradunt *Canonista in cap. Verum de condit. apposit. Covar. var. resol. lib. 1. cap. 14. n. 16. Joann. Andr. Georg. allegat. 31. num. 26. & sequent. Card. de Luca de Donat. disc. 12. num. 5. & per tot. Tondut. quest. benefic. cit. cap. 83. num. 4. tom. 1. & post habit. differentia loci verisimiliter, & juxta legalem interpretationem praeelecti sub credulitate, quod fuisset compatibilis cum fundatione, ut ex cap. Exiii, §. Ad haec, versic. Verisimiliter credam intentio de verb. signific. in 6. tradunt *Fagnan. in dicto cap. Nos quidem num. 23. de Testam. ibidem Abb. num. 13. Tondut. quest. benefic. par. 3. cap. 175. num. 1. & seq. Rot. coram Seraph. dec. 1149. n. 13. semper vigeat semel contracta obligatio eandem explendi fundationem in alio diverso loco, ubi procul a periculis, & incommodis, spe-**

rari, & obtineri posset ejusdem fundationis adimplementum, juxta communem sententiam traditam ab *Ancharano in Clement. Quia contingit in 2. notab. de Religios. domib. Fagnan. in saepe citato cap. Nos quidem de Testam. num. 13. & sequ. Sanch. conf. Moral. lib. 4. cap. 2. dub. 4. per tot. Monet. de commut. ultim. volunt. cap. 3. numer. 78. Anstaz. de Causis Pii lib. 1. cap. 14. num. 33. Tondut. saepe citat. cap. 83. par. 1. num. 5. & alii supra in §. De plano, Card. de Luca de Regular. disc. 35. num. 8. Frances. de Eccles. Cathed. dicto cap. 10. num. 10. Rot. par. 1. divers. dicta decis. 550. nu. 4. quam ex ea Regularis Juris propositione, quod in quacumque obligatione, neglecto executionis modo unice inspicendus sit finis à Promittente principaliter volitus, juxta *Text. in leg. Damus, Cod. de condit. indeb. leg. Cum indebito Cod. de probat. Torr. de Majorit. Ital. tom. 1. cap. 33. num. 99. Rot. in Avenionen. Primogenitura, seu Concursum 23. Januarii 1705. §. Ad stipulante coram bon. mem. Muto, & in Placentina Legati Pii 14. Decembris 1705. §. Verba autem coram R. P. D. meo Lancetta, & altera, quod nisi specificè praescripta fuisset certa, & invariabilis forma, sufficiat adimplere per aequipollens, ut generaliter *Peregrin. de fideicomm. art. 11. num. 46. Mantio. de conjectur. ultim. volunt. lib. 11. tit. 16. n. 4. Rocc. Episc. disput. Jur. cap. 25. num. 31. & sequent. Rota coram Biech. decis. 196. nu. 14. & in Forosempronien. Donationis 23. Martii 1711. §. At praeterea, coram R. P. D. meo Aldrovando, & specialiter *Sanchez. conf. moral. lib. 4. cap. 2. dub. 4. num. 4. & sequent. Card. de Luca annot. ad Sac. Conc. Tricent. disc. 21. num. 3. §. Impropiè, in terminis longè fortioribus, loci scilicet conditionaliter explicati admittunt, & extendunt, Card. Tusch. pract. conclus. litt. L. concl. 114. num. 16. Joann. Andr. Georg. cit. allegat. 31. num. pariter 31. Tondut. loco cit. numer. 3. Carp. de execut. Testam. lib. 1. cap. 22. n. 11. & Barbos. de potest. Episc. par. 3. alleg. 83. num. 10.****

In quorum sensum eò facilius Domini inclinaverunt, quia ultra genericam Juris praesumptionem, quod largitiones hujusmodi, utpote concernentes factum imposterum adimplendum, semper censentur modales ad regulam *Text. in l. Quoniam*

Cod.

Cod. de rerum permutat. & in leg. Cum res, Cod. de Donat. quam in hac materia expendunt, *Serment. select. interpr. lib. 2. cap. 3. Jo. Andr. Georg. dicta allegat. num. 14. vers. Quando verò requirit, & seq. Tondut. cit. cap. 83. num. 2. versic. Secundo fuit*, unde consequitur, quod retractari non debeant ex mutatione loci, dum justa, immo indispensable se offerret causa transferendi foundationem, ut in specie advertunt *Carp. de execut. Testam. lib. primo cap. 22. num. 11. Gambar. de offic. legat. lib. 6. num. 223. Homobon. de examin. Eccles. tract. 9. cap. 10. quest. 27. Ricc. collect. 558. in fin. Barbos. de Offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 83. num. 10. Capon. discept. 103. num. 7. id ipsum clarius evincitur ex quo Reverendissimus Archiepiscopus, quatenus in Insula, aut in Abbazia Aureæ Vallis non observaretur strictior Divi Benedicti Regula, donationem transtulit in aliud Cisterciense Monasterium, ubi ejusdem regulæ observantia vigeret. Quæ sane circumstantia certum præbet indicium, quòd donatio fuisset prorsus irrevocabilis, & immunis à quovis caducitatis, aut resolutionis periculo, nam si Donans illam non revocavit, in casu quo Monachi præfatam desererent observantiam ab Archiepiscopo principaliter volitam, ac repetitis vicibus, & cum verbis conditionalibus, causamque finalem denotantibus inculcatam, multominus dicendum est, eam revocari voluisse propter solam variationem loci, absque ulla taxativa designati, quoque etiam derelicto integra adhuc manebant momenta, ex quibus donatio fuit celebrata, ut latè firmant *Surd. conf. 361. numer. 19. & seq. Marefcott. var. resol. cap. 20. num. 8. lib. 2. Rocc. Episc. Isclan. disput. Jur. cap. 105. numer. 22. Rota coram Merlin. decis. 392. num. 12. coram Emerix Lun. decis. 970. numer. 11. & in Motulen. Salviani 6. Maii 1707. S. Parisformiter confirmata 23. Aprilis 1708. S. Quo verò coram bon. mem. Omaña.**

25 Hæcque voluntas non revocandi donationem in casu quo ex justa, & legitima causa, Monasterium extra Insulam construeretur, juxta saniolem interpretationem ex hæcenus deductis firmata extradubietatis Statum in hypothesei redacta dici poterat, ex quo ex continuatis actibus undique emerierat, quòd Archiepiscopus præcisè, & positivè consenserat, foundationem prius destinatam in Insula, transferendam esse ad Vallem Dusselanam; Quo stante consensu, & approbatione non amplius se se excusare valet à foundatione in prædicta Dusselana Valle perficienda, sive consensus acciperetur per modum declarandi obligationem præcedenter contractam, quam Ipsemet Donans nequaquam posset detorquere in sensum propriæ confessioni, & declarationi non uniformem, *Card. de Luca de Benefic. disc. 38. num. 8. & de Canonic. disc. 1. num. 9. Rota in Rec. decis. 226. num. 12. par. 9. decis. 250. n. 4. & 6. par. 10. in Civitatis Vetula Fideicommissi 4. Maii 1705. S. Quibus ita, coram R. P. D. Lancetta*, sive consideretur independentem, & de per se, nam, & in hoc secundo themate nullatenus ei datum foret recedere ab obligatione transferendi foundationem promissam antecedenter in Insula, *Castill. contrav. par. 3. cap. 10. numer. 29. & par. 4. cap. 19. num. 35. & seq. Tamburin. de Jur. Abb. disput. 4. quest. 13. num. 4. Card. de Luca de Testam. disc. 47. num. 11. Rota in Recent. part. 19. dec. 534. num. 9. maxime postquam omnibus explanatis difficultatibus executioni demandata jam fuerat, tum ex parte Religionis tum à Serenissimo Electore Palatino, qui ejusdem foundationis intuitu ad instantiam Archiepiscopi expleverat donationem Dusselanæ Vallis, ubi erigendum erat Monasterium, *Guglielm. de Benedict. in cap. Raynuttius de Testam. verb. Reliquit num. 19. Rot. in Nullius Tudela, seu Tirafonen. Decimarum 3. Julii 1702. S. His itaque, coram Eminentissimo Domino meo de la Tremoille, in Camerinen. Electionis super renunciatione 15. Junii 1708. S. Parum juvante, coram Magno Hispaniarum Inquisitore, & in Firmana Immissionis 14. Junii 1709. S. Et in Universum coram Eminentissimo Domino meo Scotto.**

26 Consensus autem Archiepiscopi recedendi ab Insula, construendique Monasterium in Dusselthal, vix poterat controverti, nam ex facti historia hic per Dominos opportunè reassumpta patebat, quòd Archiepiscopus exceptis Monachorum conquestionibus circa Insulæ asperitatem, & impossibilitatem ibidem moram trahendi, agnitoque quod ex continuis, & in-

supere-

superabilibus molestijs, incommodis, & periculis fundatio non poterat perfectionem, & complementum recipere, nedum desitit ab incæpto Edificio, sed etiam alias post irritas diligentias se vertit ad dictum Serenissimum Electorem; ut ab ejus Zelo, & pietate tutiorem, & aptiorem locum impetraret, & dum ei affulsit spes obtinendi ejusdem loci donationem, per Epistolam ipsius Domini Electoris Ministro transmissam, Serenitatem suam summis laudibus cumulavit, gratesque reddidit, necnon Monachorum animos pluries ad lætitiã excitavit, eos in supermonens, ut hanc Pij Principis intentionem ipsi quoque propriis stimulis adjuverent, ut quamcitus in Dussellana Valle construeretur Monasterium prius destinatum in Insula, quæ in posterum Monachis ad aeris mutationem deserviret. Hinc oretenus concludendi erant tractatus, sed non valens ob Matris infirmitatem petere Dusseldorpium, rogare interim per Epistolas non omisit, tum Monachos, tum Ministros Electorales, ut eandem liberalitatem foverent, & secundarent, eoque ad Civitatem Dusseldorpiensem pervento, oretenus cum Domino Electore composita, & conclusa remansit Monasterij translatio ab Insula ad Vallem Dusselanam ab eodem Domino Electore donandam.

Qua firmata conventionione, Archiepiscopus eam statim Religiosis in Insula degentibus, non sine lætitiæ signis patefecit, deinde cum illorum comitatu Vallem Dusselanam invisit, probavit, & collaudavit, semperque in procuranda donationis publicatione, & effectuatione sollicitus, quandoque conquerebatur de dilationibus, quandoque etiam Serenissimi Electoris animum per interpositos benevolos, & Ministros excitabat. Quinimodò ejusdem translationis impatiens, cogitans prematurè consulere constructioni Monasterij, & Monachorum sustentationi, præcepit amoveri, & propriis sumptibus ad Vallem Dusselanam traduci ligna, aliaque materialia in Insula pro Edificio parata, necnon ex Imperialium 12. millia donatis obtulit reinvestire Imperialium 3000. ad comparandas Villas in vicinia dictæ Vallis, atque etiam ad eundem effectum, & ad commodum Monachorum reinvestire pro-

misit alios Imperialium 8800. circiter in redemptione quatuor Villarum, quas de facto redemptas, de mense Martij anni 1706. favore Monachorum dimisit, qui in sequelam assignationis, & traditionis illarum possessione per biennium pacificè permanserunt.

28. Unde cum post tot reiteratas instantias, & diligentias plenius in propria Sede recognitas supervenerit tandem sub die 13. Aprilis ejusdem anni 1706. tandiu exoptatæ donationis rescriptum, speciali etiam diplomate subinde confirmatum, necnon plenariè executioni demandatum, mediante bonorum donatorum effectiva traditione cum successiva erectione Abbatia, & Abbatis electionem, per Patrem Generalem Ordinis approbata. Quemadmodum exinde incontrovertibile redditur in facto, quod Archiepiscopus reparare cupiens fundationem præordinatam, in Insula, promoverat, & tractaverat fundationem Dusselanam, quodque ad eam perficiendam, Bonæ ad hunc effectum conquiritæ contulerat, reliquarum reinvestire promiserat, Serenissimum Electorem ad donandum impulerat, & Religionis Superiores induxerat ad erectionem Abbatia, Abbatisque electionem, ita de Jure fatendum est, quod fundationis translationi adeò efficaciter consensisset, ut sequuto jam cæterorum tractatum adimplemento, nullatenus valeat amplius ab illa recedere, juxta tradita per *Nass. conf. 250. num. 3. lib. 4. Rotæ in Recent. decis. 74. sub num. 2. par. 4. decis. 312. num. 6. par. 13. decis. 40. num. 4. par. 16. & in Romana, seu Januæ. Pecuniaria 12. Julii 1710. §. Neutrum autem coram R. P. D. meo Crispo.*

Absque eo quod dubitari contigisset de 29. renunciatis actibus consensum, & approbationem præferentibus, nam illorum probatio præcisivè etiam ab his, quæ concernunt actus permanentes, prout sunt donatio Vallis, Abbatia erectio, Villarumque redemptio, & assignatio, qui absque ulteriori justificatione jam patent ex publicis documentis, quoad reliquos tractatus, & conventiones perspicuè emerferat, tum ex responsionibus ab Archiepiscopo datis ad positiones, ex quibus concludens erui solet probatio, *Posth. de Manut. observ. 83. num. 4. in fin. Rotæ in Rec.*

Rec. decis. 235. num. 2. part. 14. decis. 783. num. 7. par. 18. & in Giennen. Juris mutandi super restitutione in integrum 26. Aprilis 1700. §. Fortius, coram bon. mem. Muto. Tum ex Epistolis ab illo Monachis, & Ministris Electoralibus sæpe transmissis, quæ utpote in Partibus jam recognita, & judicialiter traducta remanent ab omni exceptione immunes, Bertassol. conf. 521. numer. 22. Rota coram Emerix decis. 948. num. 1. in Romana, seu Cammerinen. Salviani 10. Februarii 1702. §. final. coram Reverendissimo Labacen. & in Leodien. nuntiationis novi operis super remissoria 3. Julii 1713. §. Hujusmodi autem, coram R. P. D. meo Crispo, tum ex attestatione Priorissæ Cælestinarum, cui veluti ab Archiepiscopo Electæ ad procurandam Electoralem donationem, sicque ultra proprias qualitates, in hac parte figuram mediatrix gerenti, integra fides adhibenda est, Samniat. centrovers. 187. num. 14. Card. de Luca de dot. disc. 16. num. 3. Rot. in recent. decis. 393. num. 10. part. 18. in Perusina. affectus super associatione 10. Maii 1705. §. Singulariter coram bon. mem. Muto, & in Eorosempronien. Legatorum super reintegratione 18. Aprilis 1712. §. Quæ omnia coram R. P. D. meo Aldrovando. Tum etiam ex attestationibus relatorum Ministrorum, qui in re ratione proprii Muneris pertractata, dicuntur omni exceptione majores, Rot. decis. 398. num. 6. par. 16. decis. 86. num. 20. par. 19. recent. & in Romana Fideicommissi 14. Februarii 1707. §. His itaque, coram R. P. D. meo Lancetta, & in ejus confirmatoria 22. Junii 1708. §. Parum coram magno Hispaniarum Inquisitore. Tum denique ex reiteratis sæpe laudati Serenissimi Electoris declarationibus emissis, tam in diplomate donationis, quam in ejus Epistola ad Urbem transmissa. Quibus inspectis Domini superflua penitus reputarunt cætera omnia documenta, & probationum adminicula, cum eis quoque prætermisissis tutissima adhuc, & invincibilis dijudicanda veniat sola probatio procedens ex ore tam magni Principis, per ea, quæ habentur penes Spad. consil. 173. numer. 114. lib. 3. Mascard. de probat. conclus. 1233. in fin. Rota coram Emerix Jun. dec. 317. num. 5. coram Reverendissimo Decano decis. 26. num. 12. & in Melevisana.

Pars I.

Prioratum 15. Junii 1705. §. Quoniam coram clar. mem. Card. Caprara, confirmat. 13. Decembris 1706. §. Adhuc in oppositam coram eodem Reverendissimo Decano.

Nec præmissis probationibus adversatur, quod de Mense Februarij anni 1715. Dominus Archiepiscopus, donando Imperialium 7000. onus adjecerit, seu conditionem, quod Monachi permanerent in Insula. Et enim non omisso, quod hujusmodi conditio adjecta ad præbendum obstaculum, ne unquam Monachi possent remigrare ab Abbatiam à qua discesserant, ut se præferebat germana ejus intelligentia, nequibat suum effectum protendere ad impediendam foundationis translationem in ipsa conditione non comprehensam, ad firmata per Rot. in Romana. seu Finuen. bonorum 10. Decembris 1696. §. Quoniam, coram Magno Hispan. Inquisitore, & in Astiza hereditatis 7. Martii 1704. §. Ad retardandam coram Eminentissimo Domino meo Priolo, unde remota conditionaliter firmum remanet assumptum, quod ex justa, & legitima causa, Monasterium ritè valuisse de uno ad alium locum transferri, ut supra probatum fuit, exceptionem penitus eliminant superius recentiti tractatus, & conventiones, foundationem perficendi in Dusselana Valle, quæ veluti posteriores omnibus, & quibuscumque præcedentibus conditionibus derogassent ex regula Text. in §. Posteriore quoque Institut. quibmod. testam. infirm. Rot. in recent. dec. 288. num. 23. par. 6. decis. 190. num. 13. par. 19. & in Gerunden. Beneficii 10. Februarii 1698. §. Neque obstare, coram Eminentissimo Domino meo Scotta.

30 Minusque resistit, quod de mense Maij, & Junii 1706. per Epistolas declaraverit, firmam manere debere foundationem Insulæ; tum quia de mense Aprilis ejusdem anni jam præcesserat donatio Serenissimi Electoris per actualem possessionem, etiam à Monachis acceptata. Quibus attentis re amplius non integra locus esse non poterat penitentia, Boccac. ad consil. Marchia Gloss. 1. num. 12. Hodiern. ad Surd. dec. 111. num. 2. Rota coram Rojas decis. 314. nu. 2.

31 tum etiam quia cum post exaratas dictas Epistolas Monasterio Dusselano pecunias assignaverit, ligna existentia in Insula transportari demandaverit, plurimaque

O o

alia

alia similia dederit signa Dusselanae Fundationis approbationem denotantia, certissimum inde descendit argumentum, quod voluerit ab illis recedere, & sapeditam fundationis translationem confirmaverit, juxta regulam de qua *Cyriac. contro.* 548. num. 17. *Bonden. collect. legal.* 26. num. 43. tom. 2. *Rota coram Buratt. decis.* 207. numer. 14. & *in Firmana dotis, & fructuum* 30. *Januarii 1705. S. Necquidquam, coram bon. mem. Omaña.*

32 Quo retento principio, unde descendit, ut supra probatum est obligatio perficiendi fundationem in Dusselthal transeuntes Domini ad reliquas dubij partes, exinde declararunt Ecclesia, & Monasterij constructionem decernendam esse ad formam Plantæ ex parte Monachorum exhibitæ, recusari enim non poterat ab Archiepiscopo, qui illam delineari curavit, & ad præcisum finem regulandi Edificium ad Monachos Aureæ Vallis transmisit, juxta notata per *Frances. de Ecclesia Cathedral. cap.* 16. num. 122. *Rota in recent. decis.* 52. num. 5. part. 8.

Rursus decreverunt Archiepiscopum teneri ad solutionem 12. millia Imperialium quos exbursare promisit ad effectum comparandi stabilia, ex quorum fructibus Religiosi possent recipere alimenta, & sustentationem, Haud subsistente, quod in secunda promissione Imperialium 7000. inclusi censerentur Imperialium 5000. præcedenter promissi. Quoniam cæteris omissis contrarium liquet ex litterali ejusdem secundæ donationis dispositione, ubi declaratum legitur, quod quantitas donata ascenderet ad Imperialium 12. millia.

Et denique responderunt de eisdem Imperialium 12. millia debitos esse interim fructus ad quos etiam Archiepiscopus teneri voluit, donec sequeretur investimentum. Hac enim præexistente obligatione, dubitari in hypothesi nequaquam valet, quin fructus legitimè exigi queant, nam cum prædicta summa destinata fuerit pro investimento, & de facto fuerit pro majori parte investita in quatuor Villis, quorum redditus Monachi per biennium perceperunt, rectè inde Archiepiscopus ad illorum refectionem cogendus est, ut firmatum fuit *in Baren. Gensuum, & Legati* 20. *Januarii 1710. S. fin. coram Eminentissimo Domino meo Priolo, in Romana, seu Viterbien. legati super reservatis* 27. *Junii 1710. S. Assumpta itaque, coram R. P. D. meo Crispo, & in Rom. fideicommissi de Quadris super fructibus quoad petitam scilicet mille* 17. *Junii 1712. S. Quo verò ad fructus coram eodem.* Eo indubitanter quia ob non factum investimentum Monachi de eisdem Villis spoliati in pauperiem pro lapsi, coguntur persolvere fructus pro debitis interea contractis, per ea, quæ habentur apud *Honded. cons.* 39. num. 4. & 5. lib. 2. *Rota coram Penting. decis.* 369. num. 3. *in Recent. decis.* 165. num. 2. & 3. part. 12. *decis.* 168. num. 2. part. 18. & *in Romana Locorum Montium super fructibus* 3. *Februarii 1700. S. Sed, & in rectius in fine, coram Reverendissimo Domino meo Decano, confirmata* 16. *Februarii 1705. S. Agnoscebant coram Magno Hispaniarum Inquisitore.*

Et ita utraque &c.

